

Historiker Lars Hovbakke Sørensens festforelæsning:

Det moderne Sverige i 500 år

- Sverige er et af de lande, vi har mest til fælles med, mener de fleste danskere. Både med hensyn til mentalitet, velfærdsstat, ligestilling, den protestantiske tradition og mange andre ting.

- Derfor markerer vi også gerne svenskernes 500-års jubilæum som en selvstændig nation sammen med dem her i jubilæumsåret.

- Også selv om det var os, de i sin tid løsrev sig fra.

Det siger historikeren Lars Hovbakke Sørensen som optakt til sin festforelæsning med titlen:

Det moderne Sverige gennem 500 år.

Den 6. juni 2023 er det præcis 500 år siden, at Sverige løsrev sig fra Kalmarunionen og de danske kongers overherredømme.

Det blev begyndelsen til skabelsen af det moderne Sverige.

6. juni er således den svenske nationaldag.

Svenskerne vil fejre begivenheden gennem hele 2023.

Hør Lars Hovbakke Sørensens spændende og underholdende festforelæsning om

Det moderne Sverige i 500 år, torsdag

den 8. juni kl. 19.00 i Hadsund Kulturcenter, Kirkegade 2 - 4 Hadsund.

Historikeren Lars Hovbakke Sørensen.

Alle interesserede er velkomne.

Entré for foredrag + kaffe og kage: 50 kr. for medlemmer - 100 kr. for ikke-medlemmer - betales ved indgangen.

Tilmelding snarest og senest 6. juni hos Anette Olesen: <netto2011@gmail.com>; tlf. 21 67 59 57.

For medlemmer: Oplys venligst hvilken afdeling af Foreningen Norden, du er medlem i.

Arrangør: Foreningen NORDEN Mariagerfjord.

Informationer Lars Hovbakke Sørensen og Gunner Buck, som står for billeder med tilhørende tekster på siderne 3-5. Redaktion Gunner Buck.

**Se mere på
side 2 - 5.**

6. juni er det 500 år siden at svenskerne løsrev sig fra Kalmarunionen og danske kongers overherredømme

Den 6. juni 2023 er det præcis 500 år siden, at Sverige løsrev sig fra Kalmarunionen og de danske kongers overherredømme.

Det blev begyndelsen til skabelsen af det moderne Sverige.

Svenskerne vil fejre begivenheden gennem hele 2023. Og i Danmark vil vi også markere den ved en underholdende fest-forelæsning, hvor historiker Lars Hovbakke Sørensen trækker de lange linjer i Sveriges historie op fra 1523 til 2023 og hylder forskellene og lighederne mellem den danske og den svenske historie og betydningen heraf for forskellene mellem dansk og svensk mentalitet og selvforståelse i dag.

6. juni - den svenske nationaldag

Om sit foredrag siger Lars Hovbakke Sørensen blandt andet:

- Det er interessant, at Danmark i modsætning til Sverige og de fleste andre lande ikke har en egentlig nationaldag. En af årsagerne er, at Danmark, siden landet opstod, aldrig har været erobret af et andet land i en længere periode.

- Mange landes nationaldage er nemlig den dato, hvor de frigjorde sig fra en eller anden overmagt. Og i Sveriges tilfælde altså den 6. juni 1523.

- Sverige og Danmark har siden svenskernes løsrivelse fra Kalmarunionen i 1523 udviklet sig i forskellige retninger.

- Sverige blev hurtigt et meget rigt land på grund af de store forekomster af mineraler i

undergrunden. Danmark var derimod et udpræget landbrugsland langt op i tiden. Det gav svenskerne en økonomisk - og dermed militær - fordel i Svenskekrigene.

Nordeuropæisk stormagt

- I 1700-tallet var Sverige en stormagt i Nordeuropa, fortsætter Lars Hovbakke Sørensen, og siger:

- Men den svenske krigerkonge Karl 12. satte det hele over styr, da han under Store Nordiske Krig gik langt ind i Rusland med sine tropper og forsøgte at besejre denne kolos.

(fortsætter på side 3)

Lars Hovbakke Sørensen kendt som analytiker af nordisk historie m.m.

Lars Hovbakke Sørensen er historiker og lektor, ph.d. ved Professionshøjskolen Absalon. Han er kendt som analytiker af nordisk historie, politik og samfundsforhold og kongehuskommentator i tv, radio og aviser.

Han har skrevet flere bøger om dansk, nordisk og europæisk historie, bl.a. *Slagsbrødre eller broderfolk. Nordens historie gennem 1300 år* (Aschehoug 2004),

En europæisk Danmarkshistorie. Fra oldtiden til i dag (Gyldendal 2014) og

Europas historie. Fra oldtiden til i dag (Gyldendal 2020).

Her ses ruinen af borgen Dalaborg ved Vänern nær Mellerud. Borgen var blot 12 x 25 meter bygget af tømmer på fire meter tykke mure. Den blev bygget i 1304 og brændte i 1434. Den 22. marts 1388 fik svenske stormænd på Dalaborg en aftale med dronning Margrethe af Danmark, som senere førte til Kalmarunionen i 1397.

6. juni er det 500 år siden at svenskerne løsrev sig fra Kalmarunionen og danske kongers overherredømme

(fortsat fra side 2)

- I Slaget ved Poltava i 1709 led svenskerne et skelsættende nederlag, og svensk kongen, som var kommet væk fra sine hovedstyrker, måtte i huj og hast flygte ned til sin ven, den osmanniske sultan, og de efterfølgende år styre krigens gang via kurér herfra.

Småstater

- Da Sverige og Danmark i 1800-tallet begge var blevet småstater (bl.a. efter Sveriges tab af Finland til Rusland i 1808/1809 og det danske nederlag i 1864-krigen) udviklede den nationale identitet sig forskelligt, fortsætter Lars Hovbakke Sørensen.

- Svenskerne gjorde en dyd ud af neutralitetspolitikken samt – fra 1920'erne – desuden velfærdsstaten ("Folkhemmet") som særligt svenske kendemærke.

- Under Den Kolde Krig blev åbenheden over for 3. verdenslande og flygtninge herfra samt mere generelt det brede internationale samarbejde i bl.a. FN-regi desuden en del af svensk national selvforståelse.

- Blandt danskerne var det i højere grad opfattelsen af at være en lille, beskeden og fredelig nation ("Småt er godt"-tankegangen), som kom til at spille en rolle for den nationale identitet.

- Efter 2. Verdenskrig og tilslutningen til NATO i 1949 kom opfattelsen af at være en del af Vesten og (især efter indmeldelsen i EF fra 1973) Vesteuropa desuden til at indtage en nøgleposition. Mens svenskerne stadig holdt fast i deres neutralitetspolitik, lige indtil krigen brød ud i Ukraine i februar 2022.

Stor mængde "fælles gods"

- Trods alle forskellene var der imidlertid gennem hele 1800- og 1900-tallet og frem til i dag en stor mængde af "fælles gods" mellem danskere og svenskere i form af en fælles kulturarv, beslægtede sprog og en fælles historisk fortid på godt og ondt, understreger Lars Hovbakke Sørensen, og slutter:

- Den nordiske identitetsfølelse kom derfor til løbende at spille en stor rolle ved siden af den nationale – i begge lande.

- Derfor opfattes Sverige i 2023 også stadig af de fleste danskere som et af de lande, vi har mest tilfælles med. Både med hensyn til mentalitet, velfærdsstat, ligestilling, den protestantiske tradition og mange andre ting.

- Og derfor markerer vi også gerne svenskenes 500-års jubilæum som en selvstændig nation sammen med dem her i jubilæumsåret. Også selv om det var os, de i sin tid løsrev sig fra.

Varnhem Klosterkirke og klosterruin ligger mellem Skara og Skövde i Västra Götalands län.

En række svenske konger og deres dronninger fra middelalderen er begravet i kirken.

Kirken og klosteret er bl.a. kendt fra forfatteren Jan Gullious bøger om tempelridderen Arn.

Se [mere herom](#).

Hornbogasjön ligger I området mellem byerne Falköping, Skara og Skövde ca. 130 - 150 km fra Göteborg.

Søen er en af de vigtigste fuglesøer i Europa. Det er en stor oplevelse at se traner danse, se når de letter for at søge nattely i søen, og se når de flyver ind på området igen om morgenen.

Se og hør [tranerne](#).

Östebosjön er en af de mange smukke søer, der forbindes af Dalslandskanalen.

Her ses den fra Ryrhalvøen, der ligger nær Köpmannebro.

Se meget mere ved at google på [Dalslandskanalen](#) og på [Akvædukten i Håverud](#).

Svensk natur kan byde på mange gode oplevelser

Karl Johan svampe som vist på billedet eller kantareller i rå mængder og andre lækre, spiselige svampe findes ofte i svensk natur ligesom mange forskellige bær. Man kan også møde mange vilde dyr, bæver, elg, ulv og bjørn samt fugle som tranerne, der ses på side 4.

Dalsland er kendt for den 254 km lange Dalslands-kanal, der blev bygget i 1860'erne for at forbinde en række søer og dermed varetransport fra jernværker og papirfabrikker oppe i bjerglandet til og fra Vänern. Nu er kanalen alene brugt til turist- og lystsejls.

Højdeforskellene mellem de mange søer er udlignet ved hjælp af mange sluser.

Kanalen er især kendt for akvædukten i Håverud, som ses bag denne sluse. Kanalen og akvædukten er bygget i 1860'erne. Akvædukten er 32,5 meter lang, 4,3 meter bred og to meter dyb. Den er af pladejern og samlet med 33.000 nitter, og der er vist ikke skiftet en eneste af disse nitter i de godt 150 år, akvædukten har været i brug.

Akvædukten sikrer skibstransport hen over et vandfald i et trafikknudepunkt, der også omfatter en vejbro og en bro til tog.

Bævere har været i gang med at fælde dette træ i Dalsland, hvor det givet skulle bruges til sikre deres hule med indgang under vandet.